

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Мерки в борбата със сивата икономика

Един от основните приоритети, залегнал в правителствената програма на Република България, е повишаването на бюджетните приходи чрез ефективно противодействие и борба с данъчните измами и отклонението от данъчно облагане и намаляване дела на сивата икономика.

За изпълнението на този правителствен приоритет са предприети законови и административни мерки, както и мерки за засилване на междуинституционалното сътрудничество, координация и ефективен обмен на информация както на национално ниво, така и с държавите-членки на Европейския съюз (ЕС) и трети страни.

I. Законодателни и административни мерки

1. Механизъм за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури

Въведеният от 1 януари 2014 г. механизъм за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури е усъвършенстван чрез следни допълнителни мерки – идентифициране на лицата, ползващи механизма за обратно начисляване и засилен контрол върху дейността им; наблюдение и засилване на контрола върху отраслите, свързани с преработването на зърнени и технически култури и засилване на контрола върху износа на зърнени и технически култури и върху транспортните средства – камиони, железопътни композиции и кораби, превозващи зърнени и технически култури.

Постигнати резултати:

За 2014 г. нетният положителен ефект за бюджета от въведения механизъм за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури е в размер на 207 млн. лв. За 2015 г. и 2016 г. ефектът от въведения механизъм продължава да се проявява и се оценява в размер на около 200 млн. лв.

Предвид положителните ефекти, които оказва механизмът за обратно начисляване на ДДС върху бюджетните приходи, нивото на данъчните измами, конкуренцията и пазара на зърнени и технически култури, е удължен срокът за прилагане на механизма до 31 декември 2018 г.

2. Фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск

Въведеният от 1 януари 2014 г. фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на страната е усъвършенстван чрез следните допълнителни мерки – актуализиране на списъка на стоките с висок фискален риск, откриване на нови фискални пунктове, задължително обезпечение при доставки на стоки от рискови лица и др.

Постигнати резултати за 2015 г. :

За 2015 г. на фискалните контролни пунктове са извършени общо 280 040 проверки на транспортни средства, като на 73 314 от тях са поставени технически средства за контрол (отн. дял 26%) и е проследено движението на 895 млн. кг. рискови стоки, както следва:

Вид стока	Общо за 2015 г.
-----------	-----------------

Плодове и зеленчуци –кг	471 975 427
Месо и месни продукти – кг	204 765 291
Захар и глюкоза – кг	57 723 355
Мляко и млечни продукти, яйца – кг	112 441 777
Слънчогледово олио, зехтин – л	14 087 351
Брашно – кг	13 414 074
Риба и ракообразни, мекотели и други водни безгръбначни – кг	17 461 052
Колбаси, приготвени храни и консерви от месо - кг	190 623

Във връзка с извършения фискален контрол са идентифицирани 18 случаи на данъчни измами, ощетяващи бюджета в особено големи размери, за които са предприети действия по компетентност от съответните държавни институции.

За 2015 г. при вътреобщностните придобивания на стоки с висок фискален риск от български юридически и физически лица се наблюдава увеличение на декларираната данъчна основа в размер на 605,5 млн.лв. или 16,5%. Ръстът на деклариране на всички вътреобщностните придобивания за 2015 г. общо е 17,4%.

За 2015 г. при сделките в страната се наблюдава увеличение на декларираната данъчна основа в размер на 7 326 млн.лв. или 4,0%.

3. Ограничаване на разплащанията в брой

Един от индикаторите за проявление на сивата икономика е обема на разплащанията в брой. Като мярка за ограничаване на размера на сивия сектор от 1 януари 2016 г. нормативно регламентираният праг за ограничаване на плащанията в брой в страната е намален от 15 000 лв. на 10 000 лв.

4. Контрол върху доставките и движението на течни горива

По въведения от началото на 2013 г. контрол върху целия процес, свързан с доставките и движението на течни горива от производител и вносител до краен потребител, е приета допълнителна мярка, като са включени и лицата, които извършват зареждане за собствени нужди с течни горива на превозни средства, машини, съоръжения и оборудване. Създадено е задължение за органите по приходите на НАП да уведомяват съответните компетентни органи (Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за метрологичен и технически надзор и др.) за предприемане на действия по отнемане в полза на държавата на съдовете, които са предмет на нарушението и горивата, съдържащи се в тях. Отнемането в полза на държавата на съдове за съхранение на горива и горивата, съдържащи се в тях, е специфична процедура, свързана с измерване на количествата горива, тяхното транспортиране и съхранение, за което са необходими специални знания и експертиза в рамките на правомощията на органите по метрологичен контрол и противопожарна безопасност.

5. Национална лотарийна игра

За стимулиране на текущото отразяване на паричните потоци през 2015 г. е разработена концепция и е организирана лотарийна игра с фискални касови бележки. Провеждането на лотарията стартира през месец ноември 2015 г. и продължава към настоящия момент. Очаква се положителен ефект от увеличаване на приходите от ДДС от провеждане на национална игра на лотарийен принцип с касови бележки в размер на 12 млн. лв. за 2016 година.

II. Мерки за междунституционално сътрудничество и координация

Приетата през 2015 г. Единна национална стратегия за повишаване на събираемостта на данъците, справяне със сенчестата икономика и намаляване на разходите за спазване на законодателството съдържа ясна визия и план за действие за периода 2015-2017 г. с набелязани конкретни законодателни и административни мерки за справяне със сивата икономика при засилено административно сътрудничество, координация и обмен на информация между органите на приходните агенции, МВР, ДАНС, прокуратурата и др.

Мерките по стратегическа цел 1 за справяне със сивата икономика включват дейности по разширяване дела на електронните услуги, намаляване на лицензионните и регистрационните режими, намаляване на корупционните практики, медийни кампании, насочени към повишаване на гражданската култура на хората, предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци, осигурителни вноски и такси чрез осъществяването на по-ефективен контрол, стимули и санкции по спазване на законодателството

III. Присъединяване към международните инициативи на Г-20/ОИСР

През последните няколко месеца Република България се присъедини към международните инициативи на правителствата на държавите от Г-20 и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за борба с укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане – това са Глобалният форум за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели; Конвенцията за административно сътрудничество по данъчни въпроси; Многостранното споразумение между компетентните органи за автоматичен обмен на информация за финансови сметки и Приобщаващата рамка за въвеждане на мерките по проекта за „Свиване на данъчната основа и прехвърлянето на печалби“ (Плана BEPS).

С присъединяването си към международните инициативи Република България ще бъде третирана като прозрачна данъчна юрисдикция, която следва и прилага високи стандарти за данъчна прозрачност, ефективно административно сътрудничество и обмен на информация между данъчните администрации и като надежден партньор в международните усилия за противодействие на укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане. Въз основа на двата международни договора – Конвенцията и Многостранното споразумение, страната ни, чрез компетентния си орган Националната агенция за приходите, ще получава данъчна информация, включително информация за банкови сметки от всички юрисдикции с преференциален данъчен режим, които са страни по Конвенцията, както и от много други държави, с които няма сключени спогодби за избягване на двойното данъчно облагане или други споразумения за административно сътрудничество в областта на данъците.

В заключение следва да се отбележи, че постъпленията от данъчните приходи за 2015 г., са в размер на 1 828 млн. лв. (по Консолидираната фискална програма) повече спрямо 2014 г., което е ръст от 7,9 %. Значителен ръст на данъчните приходи се наблюдава и за първите месеци на 2016 г., като това увеличение основно се дължи на предприетите мерки за ефективно противодействие и борба с данъчните измами, отклонението от данъчно облагане и ограничаване дела на сивата икономика.